

TOIMINTATERAPEUTTI SUKUPUOLISENSITIIVISESSÄ TYTTÖTYÖSSÄ

Erika Nikkola

Opinnäytetyö
Marraskuu 2012

Toimintaterapian koulutusohjelma
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala

Tekijä(t) NIKKOLA, Erika	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 16.11.2012
	Sivumäärä 46	Julkaisun kieli suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi Toimintaterapeutti sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä		
Koulutusohjelma Toimintaterapian koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) ARVEKARI, Hannele		
Toimeksiantaja(t) Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Suomessa tehtävän tyttötyön tunnetuin muoto on sukupuolisensitiivinen tyttötyö. Sukupuolisensitiivistä tyttötyötä toteutetaan Setlementtiliiton Tyttöjen Taloilla. Tyttöjen Talojen työotteessa korostuu henkilökunnan moniammatillisuus ja naistietoisuus, sekä talojen toiminnallinen puoli. Toimintaterapeuteilla voi kuntoutuksen lisäksi olla suuri rooli ennaltaehkäisevässä nuorisotyössä, johon kuuluu myös Tyttöjen Talo konseptin mallinen nuorisotyö.</p> <p>Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Jyvälän Setlementin Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen kanssa. Hankkeen tavoitteena on käynnistää sukupuolisensitiivinen nuorisotyö Jyvässeudulle. Hankkeessa toteutetaan omat nuorisotilat tytöille ja pojille, Oiva ja Ilona tupa. Yhteistyökumppani voi käyttää opinnäytetyön tuloksia hyödyntääkseen mahdollisten toimintaterapeuttien tai toimintaterapeuttipiskelijöiden työskentelyä Ilona-tuvassa.</p> <p>Menetelmänä opinnäytetyössä on käytetty integroivaa kirjallisuuskatsausta. Katsauksen tavoitteena on ollut selvittää olisiko toimintaterapeutin erityisosaamisesta hyötyä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä ja millaista hyötyä siitä olisi. Tuloksissa esitellään toimintaterapeutin mahdollisuuksia sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä ja toimintaterapeutin erityisosaamisen alueita kyseisellä sektorilla. Toimintaterapeuttien tulisi tuoda omaa erityisosaamistaan julki ja työskennellä myös terveydenhuollon ulkopuolella. Toimintaterapeutin erityisosaamisen alueiksi nousi toiminnan terapeuttisuus, aito kohtaaminen ja ryhmätoiminta.</p>		
Avainsanat (asiasanat) toimintaterapeutti, toimintaterapeutin erityisosaaminen, sukupuolisensitiivinen tyttötyö, integroiva kirjallisuuskatsaus, Tyttöjen Talo		
Muut tiedot		

Author(s) NIKKOLA, Erika	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 16.11.2012
	Pages 46	Language finnish
		Permission for web publication (X)
Title Occupational therapist in gender sensitive girlhoodwork		
Degree Programme Degree Program in Occupational Therapy		
Tutor(s) ARVEKARI, First		
Assigned by Oiva tupa kaikkien Ilona -project		
Abstract <p>In Finland, the most well-known form of girlhood work is gender sensitive girlhood work. Gender sensitive girlhood work is carried out in the Finnish Settlement Federation's youth center called Tyttöjen Talo (Girls' House). Multi-professionalism, the knowledge of womanhood and the occupational side of gender sensitive work is emphasized in the work approach used in Tyttöjen Talo. In addition to rehabilitation, occupational therapists can play a big role in preventive youth work which is included in the youth work conducted according to the Tyttöjen Talo concept model.</p> <p>This bachelor's thesis was carried out in cooperation with Jyväskylä's Oiva tupa kaikkien Ilona –project. The aim of the project is to launch gender sensitive youth work in the Jyväskylä area. The project will create youth facilities for boys and girls called Oiva and Ilona. The results of this thesis can be used for the benefit of the possible occupational therapists or occupational therapy students working in Ilona.</p> <p>An integrative literature review was used as a research method in this thesis. The aim of the review was to find out if occupational therapists' competence would be useful in gender sensitive girlhood work and what kind of usefulness it could be. The results present occupational therapists' work possibilities in gender sensitive girlhood work and their areas of expertise in the sector. Occupational therapists should advocate their areas of expertise and also work outside the health care sector. Occupational therapists' areas of expertise were, according to the results, the therapeutic use of occupation, a genuine encounter and group activities.</p>		
Keywords Occupational therapist, occupational therapists areas of expertise, gender sensitive girlhood work, integrative review, Tyttöjen Talo		
Miscellaneous		

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Tyttötyö Suomessa	3
2.1 Lotta Svärd -järjestö	3
2.2 Suomalainen partiotyttöliike	4
2.3 NNKY - Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys	5
3. Setlementtityö.....	6
3.1 Setlementtiliiton tyttötyö.....	7
3.2 Sukupuolisensitiivinen tyttötyö.....	8
4. Tyttöjen talo ®.....	11
4.1 Toiminnan kehittyminen.....	11
4.2 Työmuodot.....	12
4.3 Henkilökunta	14
5. Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke	15
5.1 Ilona-tupa	15
5.2 Ilona -tuvan toiminta	16
6. Toimintaterapia.....	18
6.1 Toimintaterapeutti	19
6.2 Toimintaterapeutin osaaminen	20
6.2.1 Toiminnan analysointi- ja soveltamisosaaminen.....	21
6.2.2 Terapeuttisen vuorovaikutuksen osaaminen.....	22
6.2.3 Asiakaslähtöinen toimintaterapiaprosessiosaaminen	22
6.2.4 Toiminnallisten ympäristöjen arviointi- ja adaptaatio-osaaminen	24
6.2.5 Toimintaterapeuttinen neuvonta, ohjaus ja konsultointi.....	24
7. Opinnäytetyön lähtökohdat	25
8. Menetelmä.....	26
8.1 Tutkimusongelman muotoilu.....	27
8.2 Aineiston kerääminen.....	27
8.3 Aineiston esittely	29
9. Tulokset	33
9.1 Toimintaterapeutti sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä.....	34
9.2 Toimintaterapeutin erityisosaamisen alueet	36
9.2.1 Toiminta.....	36
9.2.2 Aito kohtaaminen	38
9.2.3 Ryhmätoiminta	39
10. Pohdinta.....	40
11. Lähteet	43

1. Johdanto

Opinnäytetyön aiheena on selvittää toimintaterapeutin erityisosaamisen ja toimintaterapian mahdollisuuksia sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Vuoden 2011 Toimintaterapeutti-lehden ensimmäisessä numerossa käsitellään toimintaterapeutin työnkuvaa artikkelissa ”Tartutaan toimeen eikä vain ihmetellä, toimintaterapeutin työnkuva - mikä se on?”. Artikkelissa kerrotaan toimintaterapeutin oman arvon määrittämisestä ja erityisosaamisen osoittamisesta. Artikkelissa puhutaan nuorisopsykiatrian alalla työskentelevistä toimintaterapeuteista heidän työnkuvastaan. Vuonna 2011 toimintaterapeuttien edustus nuorisopsykiatriassa keskittyy suurelta osin pääkaupunkiseudulle. Artikkelissa todetaan, että toimintaterapeuteilla voi myös olla suuri rooli nuorten ennaltaehkäisevän mielenterveystyön toteuttamisessa. Toimintaterapeuttien tulisi myös tuoda esille monipuolista ammattitaitoaan nuorten terveyden edistämisen verkostoyhteistyössä. (Halkosalmi ym. 2011)

Opinnäytetyössä etsitään vastausta kysymyksiin ”Onko toimintaterapeutin erityisosaamisesta hyötyä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä?” sekä ”Millaista hyötyä toimintaterapeutin erityisosaamisesta on sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä?”. Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytetään integroivaa kirjallisuuskatsausta.

Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Jyväskylässä Jyvälän setlementin Oiva-tupa kaikkien Ilona-hankkeen kanssa. Hankkeen tavoitteena on käynnistää sukupuolisensitiivistä nuorisotoimintaa Jyväskylän seudulle. Hankkeessa toteutetaan omat nuorisotilat tytöille ja pojille, Ilona-tupa ja Oiva-tupa. Tupien toimintaan kuuluu avoin toiminta, erilaiset ryhmät, harrastustoiminta, retket ja erilaiset teemaillat. Tuivissa työskentelee projektikoordinaattorin lisäksi

tyttö- ja poikatyöntekijä, monikulttuurinen tyttötyön ohjaaja sekä vapaaehtoisia, opiskelijoita ja harjoittelijoita. (Oiva ja Ilona) Opinnäytetyössä on tarkoitus tuoda esille toimintaterapeutin erityisosaaminen nuorisotyössä ja etenkin sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Opinnäytetyössä tullaan myös pohtimaan toimintaterapeutin työskentelymahdollisuuksia Ilona-tuvan kaltaisessa toiminnassa.

2. Tyttötyö Suomessa

Tyttötyötä ja nuorisotyötä on tehty nuorten naisten kanssa jo varhain erillis- ja yhteisjärjestöissä. Sukupuolieriytettyä nuorisotyötä Suomessa on tutkittu Lotta-liikkeen, Partion ja Nuorten Naisten Kristillisen Liikkeen näkökulmista. Tyttöerityinen työ nähdään Suomessa nykyään sukupuolisensitiivisenä tyttötyönä ja etenkin Setlementtiliiton Tyttöjen Taloilla järjestettävänä tyttötyönä. (Honkasalo, 2011 69-72)

2.1 Lotta Svärd -järjestö

Lotta Svärd järjestö perustettiin vuonna 1918. Järjestö oli vapaaehtoinen naisten maanpuolustusjärjestö, joka teki isänmaallista valistustyötä ja toimi puolustustahdon nostattajana sekä siveellisen kunnon kohottajana. Vuonna 1944 valtio lakkautti Lotta Svärd -järjestön johtuen poliittisista olosuhteista. Tauko jatkui aina vuoteen 1991 asti. Lotta Svärd -järjestön tavoitteena ja mottona oli ” Vaadi aina enin itseltäsi”. Periaate kuvasti ajan hengessä tehtyä tasa-arvoista työtä isänmaan hyväksi. Järjestö syntyi aikanaan ilman ulkoisia esikuvia ja on toiminut muille skandinaavisten ja anglosaksisten maiden naisille esimerkkinä. Sota-aikana Lotta Svärd -toiminta oli taukoamatonta työtä isänmaan hyväksi, mahdottoman tekemistä mahdolliseksi ja naisten omien voimien ylittämistä. Sotien aikana Lotta Svärd -järjestö oli kaikkien aikojen suurin naisten vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö. Järjestön

toiminta on jatkunut 90-luvulla ja sen näkemyksenä on, että aikaisempien vuosien motto voisi luoda kivijalan myös 90-luvulle. (Toivanen 1998)

Vuonna 1931 Suomessa perustettiin nuorisotyötä varten tyttöosasto Lotta Svärd -järjestön toimesta. Tyttötyö lähti käyntiin nopeasti ja vuonna 1935 osastoja oli jo 512. Kahdeksan vuoden ikäisenä tytöt pääsivät pikkulotiksi. Nimitys pikkulotta muutettiin lottatyöksi vuonna 1943. Täytettyään 17-vuotta tytöt saattoivat hakea Lotta Svärd -järjestön jäsenyyttä. Tyttötyö käsitti tuolloin ”työtoimintaa” isänmaan hyväksi. Nuoremmilla tytöillä tämä saattoi käsittää leikkiä ja laulua ja opastusta uskonnollis-isänmaallisessa hengessä. Toiminta saattoi myös sisältää työn alkeiden harjoittelua, mikä tuolloin tarkoitti esimerkiksi sotaan liittyvää toimintaa, kuten sideharsorullien ja tuntemattoman sotilaan pakkauksen tekoa. Vanhemmat tytöt suorittivat sodan loppupuolella samoja töitä, joita aikuiset lotat tekivät, kuten lottakanttiineissa työskenteleminen, ompelu ja jopa komennuksella olo sotatoimialueella. (Suomen LottaperinNELIITTO ry)

Lotta Svärd järjestön vuoden 1944 lakkauttamisen jälkeen, perustettiin Suomen LottaperinNELIITTO ry. LottaperinNELIITTON toimintaan tänä päivänä kuuluu oikean tiedon levittäminen Lotta Svärd -järjestöstä, lottamuistojen säilyttäminen, lottajärjestöä koskevan tieteellisen tutkimuksen ja kirjallisen toiminnan tukeminen sekä jäsenyhdistysten ohjaus ja tukeminen. (Suomen LottaperinNELIITTO ry)

2.2 Suomalainen partiotyttöliike

Suomalainen partiotyttöliike kehittyi 1920-luvulla. Sen toiminta oli määritelty aikalaispolitiikkaan, sukupuoleen ja ajan kasvatustieteisiin. 1920-luvulla partiotyttöjen toiminnassa näkyi näyttämisen halu, eli näyttää sekä pärjätä asioissa, jotka eivät normaalisti kuuluneet naisille. Fromholtzin Pro-

gradu työssä ” Leiskua tulemme pyhä, suo lämpöä siskopiiriin! Partiotyttönä Suomessa 1925-1939.” kirjoittaja esittää hypoteesin, että partiotyttötoiminta antoi aikanaan tytöille mahdollisuuden astua silloisten sukupuoliroolien ulkopuolelle. (Fromholtz) Suomalainen Partiotyttöliike muutti nimensä Partiotyttöjärjestöksi ja yhdessä Partiopoikajärjestön kanssa ne yhdistyivät Suomen Partiolaiset -Finlands Scouter ry nimiseksi järjestöksi vuonna 1972. (Partio arkisto) Tänä päivänä Suomen Partiolaiset järjestää toimintaa kaiken ikäisille. Partiota harrastetaan lippukunnissa, joita voi olla monenlaisia, kuten yhteis-, poika-, tai tyttölippukuntia. (Partio)

2.3 NNKY - Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys

Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys (NNKY) on kansainvälinen yhdistys, joka toimii noin 120 maassa. Kyseessä on ekumeeninen ja monikulttuurinen naisten ja tyttöjen liike. NNKY on perustettu vuonna 1896. Yhdistyksen periaatteita ovat ekumeenisuus, kansainvälisyys, oikeudenmukaisuus ja avoimuus. Liike pyrkii myös tasa-arvoon kouluttamalla ja vahvistamalla naisia ja tyttöjä. NNKY toimii paikallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Nykyään Suomessa on 26 yhdistystä, 23 eri paikkakunnalla. Toiminta sisältää esimerkiksi käytännön kurseja, vertaistukiryhmiä, kielten opiskelua ja sosiaalista työtä. Suomessa toimii myös NNKY-liitto, jonka tärkeimmät työmuodot ovat naisiin kohdistuvan väkivallan vastustaminen ja tasa-arvon edistäminen. (Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys)

3. Setlementtityö

Setlementtityö on lähtöisin Englannista. Siellä yliopisto-opiskelijat perustivat yhteiskunnallisen ja sosiaalisen herätysliikkeen 1800-luvun puolivälissä. Varsinainen setlementtityö alkoi helmikuussa 1884. Setlementtityön tarkoitus tuolloin oli valmistaa virkistyskeinoja ja sivistystilaisuuksia sekä lisätä kaupunkien köyhien alueiden viihtyisyyttä. Setlementtityössä haluttiin edistää väestön hyvinvointia. Setlementtityö aloitettiin hankkimalla talo ihmisystävällistä toimintaa ja sivistystyötä tekeville henkilöille. Sana setlementti tulee sanasta "to settle" mikä tarkoitti sitä, että työntekijä asettui asumaan köyhien keskuuteen. Setlementtityön katsotaan olevan oppimista yhtä paljon kuin opettamista. (Setlementti)

Suomeen setlementtiaate tuli jo ennen 1900- lukua. Toiminta jatkui eri tavoin aina vuoteen 1941, jolloin setlementtiliike Suomessa järjestäytyi uudelleen. Uskonto oli vahvasti mukana tuon ajan setlementtiliikkeessä. Setlementtiliike kulki nimellä Työkeskusliitto. Nimi vaihdettiin vuonna 1983 Suomen Setlementtiliitto ry:ksi. Tuolloin toimintaa oli jo ympäri Suomea. Nykyään Suomessa on 34 paikallista setlementtiä sekä 8 setlementtinuorten piirijärjestöä. Ammatillaisia setlementtiliikkeessä on noin 3000. Heidän lisäksi liikkeessä työskentelee monia vapaaehtoisia. (Setlementti)

Setlementtiliike on kansalaisliike, joka luo tiloja kaikille ihmisille, katsomatta heidän uskonnollista tai poliittista vakaumustaan. Tilojen luominen erilaisten ihmisten kohtaamiselle kuuluu liikkeen pyrkimyksiin. Liike soveltaa arvojaan käytännön työssä kattamaan koko ihmisen elämänkaaren. Setlementtiliike on osa kolmatta sektoria, joka tulevaisuudessa voi julkisen sektorin ohella tarjota mahdollisuuksia ihmisten, niin ikääntyvien kuin muidenkin, hoidon tarpeeseen. (Eischer, Tuppurainen 2011, 39-41)

Setlementtityön perustana on usko siihen, että yhteisöllisyydellä on voimistava vaikutus. Käytännön työssä toteutetaan tasavertaisuuden ja yhteisöllisyyden ihanteita. Setlementtiliiton toimialoja ovat seniori- ja vanhustyö, lapsi- ja nuorisotyö sekä monikulttuurinen työ. Toiminnalla mahdollistetaan kansalaisvaikuttaminen sekä opinto- ja kulttuuritoiminta. Toimialoihin kuuluu myös vaikeissa elämäntilanteissa auttaminen ja kriisityö. Liikkeen toiminnalla ei tavoitella voittoa. Sen toiminnan mahdollistavat Raha-automaatti yhdistyksen avustukset, ministeriöltä saadut tuet, erilaiset lahjoitukset ja tuotettujen hyvinvointipalveluiden palvelumaksut.

(Setlementti)

3.1 Setlementtiliiton tyttötyö

Tyttötyössä huomioidaan tyttöjen tarpeita, erityiskysymyksiä ja kehitykselle ominaisia piirteitä. Naistutkimuksesta sekä nais- ja nuorisotutkimuksesta syntyi tyttötutkimus. Tutkimusalojen voimistuttua alettiin kehittää tyttötyötä käytännössä. Tyttötyön taustalla on myös ollut puute tytöille tarkoitettua vapaa-ajan toiminnasta ja omasta tilasta. (Tyttötyön verkosto hanke)

Tyttötyölle ominaisia piirteitä ja etuja ovat sukupuoliroolien, mallien ja odotusten pohdinta ja kyseenalaistaminen tyttötoiminnassa. Tyttöjen aikuistumista, naiseutta ja itsetuntoa pyritään tukemaan tyttöryhmissä. Ryhmien turvallisuus ja hyväksyntä sekä luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin luominen auttaa tyttöjen tukemisessa. Toiminta antaa tytöille myös tukea ja roolimallin vahvasta aikuisesta. Tyttötoiminnassa tulevat esiin myös tyttöjen erot ja tyttöyden moninaisuudet kuten etnisyys, uskonto ja seksuaalisuus. (Tyttötyön verkosto hanke)

3.2 Sukupuolisensitiivinen tyttötyö

Suomessa on tehty tyttötyötä sukupuolisensitiivisellä työotteella yli kymmenen vuotta. Työote käynnistyi, koska koettiin, ettei tytöille ollut tarpeeksi omia tiloja. Työotteen kehittämiseksi vahvasti mukana ollut Settlementiliike käynnisti Upea Minä -tyttötyö hankkeen vuonna 1998, jonka seurauksena syntyi ensimmäinen Tyttöjen Talo Suomeen seuraavana vuonna. 2000-luvun alusta tyttötyö ja etenkin sukupuolisensitiivinen tyttötyö levisi ympäri Suomea. 2010-luvulla on huomattu, että yhteiskunnassa tytöille ja nuorille naisille on edelleen olemassa vain vähän paikkoja, jossa he voivat kokoontua keskenään. (Eischer ym. 2012)

Sukupuolisensitiivinen tai sukupuolitietoinen lähestymistapa tarkoittaa, että tunnustetaan sukupuolen vaikutus ihmisen elämään ja hänen tekemiin ratkaisuihin. Sukupuolisensitiivisyydessä tai -tietoisuudessa ollaan tietoisia odotuksista, joita yhteiskunta kohdistaa naisiin tai miehiin. (Punnonen 2008, 521)

Sukupuolisensitiivisen näkökulman lähtökohtana on se, että omaan sukupuoleen identifioituminen on tärkeää terveen kasvun kannalta. (Eischer, Tuppurainen 2011, 15) Sukupuolisensitiivisyys määritellään Suomen Settlementin Tyttötyön sivuilla seuraavasti: ”Sukupuolisensitiivisyys merkitsee herkkyyttä huomioida sukupuolen erilaiset vaikutukset nuorten kasvamisessa.” Sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä tunnustetaan erilaisia tapoja olla tyttö kyseenalaistamatta niitä. Sukupuolirooleja ja sukupuoliin liittyviä käyttäytymismalleja puretaan, avataan ja laajennetaan sukupuolisensitiivisessä työotteessa. Tyttöjä tuetaan löytämään omannäköinen muoto naiseudesta esittelemällä erilaisia vaihtoehtoja ja malleja tähän. Tyttötyöhön liittyvässä sukupuolisensitiivisessä työssä tuodaan esille naiseksi kasvun kipukohtia ja korostetaan, että

kipukohtiin liittyvät asiat ovat usein sukupuolisidonnaisia. Sukupuolisensitiivinen työote korostaa naiseutta voimavarana ja huomioi eri tapoja olla tyttö. (Tyttötyö)

Sukupuolisensitiivisyys saatetaan helposti sekoittaa sukupuolineutraaliuteen. Sukupuolisensitiivisyydessä ja sukupuolineutraaliudessa yhteistä on sukupuoliroolien ja stereotyypioiden kyseenalaistaminen. Ero näiden kahden välillä on kuitenkin suuri. Kärjistetysti sukupuolineutraaliudessa lapselta ja hänen ympäristöltään voidaan salata tai kieltää lapsen sukupuoli. Sukupuolisensitiivisyyden mukaan lapsen identiteetille sukupuoli on tärkeä osa, jota ei saa salata tai kieltää. Tyttöjen taloissa sukupuolisensitiivinen työote pohjautuu naistutkimukseen, taloilla tehdään siis sukupuolisensitiivistä ja naistietoista tyttötyötä. Naistietoisuus on osa sukupuolisensitiivisyyttä ja sillä tarkoitetaan tytöksi ja naiseksi kasvun ymmärrystä sekä tietoisuutta. Naistietoisuudessa pohditaan erilaisia aikaan sidottuja naisten malleja sekä myyttejä sekä niiden suhdetta naisena olemisen kipukohtiin. Työntekijältä sukupuolisensitiivisen työotteen toteuttaminen vaatii oman ajattelun ja sukupuoliroolien käsitysten tiedostamisen sekä kriittistä tarkastelua omaa toimintaa ohjaavia stereotyyppioita kohtaan. (Eischer, Tuppurainen 2011, 15-16)

Työotteen toimintamuotoina voi olla avoimessa toiminnassa järjestettyä ohjelmaa, joka voi sisältää esimerkiksi läksyapua, käsitöitä, kokkailua ja pelien pelaamista. Ryhmät voivat olla avoimia kaikille tai suljettuja vain ryhmään valituille tytöille. Ryhmät rakentuvat usein jonkin teeman ympärille. Jotkin ryhmät keskittyvät keskustelemiseen ja sosiaalisten taitojen vahvistamiseen. Joissakin ryhmissä hyödynnetään toimintaa ja luovuutta käyttämällä esimerkiksi tanssia, liikettä, valokuvausta tai maalausta vuorovaikutuksen mahdollistamiseksi. (Mulari & Siljamäki, 2012)

Sukupuolisensitiiviseen tyttötyöhön kuuluu läheisesti myös tyttöjen parissa tehtävä monikulttuurinen nuorisotyö. Monikulttuurisesta nuorisotyöstä käytetään käsitettä kulttuurisensitiivinen nuorisotyö. Käytettäessä sanaa monikulttuurisuus se helposti ymmärretään kattamaan kaikki maahanmuuttajat tai kansainvälisen taustan omaavat henkilöt samanlaisina. Kulttuurisensitiivisyydellä tarkoitetaan kulttuurien erityispiirteiden huomioimista. Kulttuurisensitiivisessä tyttötyössä monikulttuuriset tytöt huomioidaan yksilöinä, ei vain yhtenä ryhmänä. Työssä otetaan myös huomioon, että kulttuuri on muutakin kuin etnisyys. Nuoren identiteetin muotoutumiseen vaikuttaa esimerkiksi oman kulttuurin erilaiset elämäntavat, seksuaalinen suuntautuminen tai yhteiskunnallinen osallistuminen. Kyseisen työotteen työntekijän tulee tunnistaa ja reflektoida oman kulttuurin arvoja ja normeja. Työote edellyttää työntekijältä käsitysten tiedostamista liittyen sukupuolirooleihin ja muiden kulttuurien edustajiin. Työntekijän tulee myös tarkastella omaa toimintaa ohjaavia stereotypioita kriittisesti. (Tyttötyön verkosto -hanke)

Kulttuurisensitiivisessä tyttötyön työotteessa toiminnalliset menetelmät ovat hyvä tapa auttaa tyttöjä kotoutumaan. Toimintoja voivat olla esimerkiksi erilaiset pelit, Sing Starin laulaminen, askartelu, lähiympäristöön tutustuminen tai kokkailu. Toimintojen ohessa tytöt voivat tutustua toisiinsa ja parantaa suomen kielen taitoaan. Suunniteltaessa ryhmän toimintaa, tulee ottaa huomioon tyttöjen toiveet, jotta toiminta olisi heidän näköistään. (Eischer ym. 2012, 46)

4. Tyttöjen talo ®

Tyttöjen talo on tarkoitettu 12-28-vuotiaille tytöille ja nuorille naisille. Talon tarkoituksena on toimia matalan kynnyksen tukipisteenä, jossa on avointa toimintaa, vuorovaikutteisia tyttöryhmiä ja mahdollisuus yksilötukeen.

Tyttöjen talon toiminnan tavoitteena on tukea tyttöjä naiseksi kasvamisessa. Se tarjoaa myös turvallisen ympäristön tyttöjen ja naisten elämäntilanteiden jäsentämiseen. Tällä hetkellä Suomessa on viisi tyttöjen taloa. Talot sijaitsevat Helsingissä, Tampereella, Oulussa, Turussa ja Kuopiossa. Kalliolan nuoret ry on rekisteröinyt Tyttöjen Talo konseptin ja sen voi perustaa vain setlementtiyhdistys. Talojen toimintaa rahoittaa kaupunkien lisäksi suurimmalta osin Raha-automaattiyhdistys. (Tyttötyön verkosto-hanke)

4.1 Toiminnan kehittyminen

Vuonna 1998 käynnistyi Setlementtiliiton Upea minä -tyttötyöprojekti. Sen tarkoituksena oli käynnistää monimuotoista ja säännöllistä ryhmätoimintaa tytöille. Tukholmassa oli käytetty sukupuolisensitiivistä työtettä tyttötyössä ja projekti haki oppia sieltä.(Setlementti) Upea minä -tyttötyöprojektin seurauksena Kalliolan nuoret ry yhteistyössä Helsingin kaupungin nuorisoasiainkeskuksen ja Setlementtinuorten liiton kanssa perustivat Helsinkiin ensimmäisen Tyttöjen Talon vuonna 1999. Toiminta laajeni ympäri suomea 2000- luvun alussa. (Eischer ym. 2012)

Tarve vain tytöille tarkoitettusta toiminnasta nousi kun huomattiin, että kaupunkien nuorisotyö tavoittaa poikia helpommin kuin tyttöjä. Tyttöjen Talolla yritetään mahdollistaa toimintaa ja tarjota tilat vain tytöille. Nuoriso- ja vapaa-aikatoimien järjestämät toiminnat keskittyvät helposti vain pojille tarjottaviin aktiviteetteihin, kuten eri urheilulajeihin. Tyttöjä tavallisesti

kiinnostavat harrastukset kuten esimerkiksi ratsastus, täytyy nuorten tai vanhempien rahoittaa itse. Ilmaista tai lähes ilmaista tytöille suunnattua vapaa-ajan toimintaa on vain vähän tarjolla. (Eischer, Tuppurainen 2011, 12-14)

Tyttöjen talolla tapahtuva työ on setlementtityötä. Työ edistää yhteiskunnallisesti ja merkittävästi nuorten sosiaalista hyvinvointia ja terveyttä. Tyttöjen Talo konseptiin kuuluu arvoja, joita ovat yhteisöllisyys, erilaisuuden hyväksyminen, yksilön kunnioittaminen ja luottamus hänen voimavaroihinsa, ihmisten tasa-arvoisuus, paikallisuus sekä heikommassa asemassa olevan ihmisen tilanteen parantaminen. Nämä arvot ovat myös Setlementtiliikkeen arvoja. Perustettaessa Tyttöjen Taloa on toiminnan tarkoituksena ollut tavoittaa erityistä tukea tarvitsevia tyttöjä. Tyttöillä saattaa olla elämänhallinnallisia ongelmia, riski toimettomuuteen ja näköalattomuuteen putoamisesta ja tarve vahvan aikuisen tuesta. Setlementtiliike kutsuu tällaista toimintaa sosiaalisesti nuorisotyöksi. Sosiaalisen nuorisotyön lähtökohtana on lapsen yksilöllinen kohtaaminen ja elämäntilanteen huomioon ottaminen tarpeeksi ajoissa, lapsen ollessa syrjäytymisvaarassa. Toiminnan tavoitteena on hyvinvoinnin ja elämänhallinnallisten valmiuksien parantaminen tytöillä ja nuorilla naisilla. (Eischer, Tuppurainen 2011)

4.2 Työmuodot

Tyttöjen Taloissa on kehitetty erilaisia työmuotoja käytännön työstä nousseista tyttöjen tukemisen tarpeista. Näitä työmuotoja ovat avoin toiminta, vuorovaikutukselliset tyttöryhmät, monikulttuurinen tyttötyö ja seksuaalikasvatus. Tuotemerkkiin sitoutuneet Tyttöjen Talot sitoutuvat noudattamaan Tyttöjen Talo -konseptin mukaista toimintaa. Toiminnalle

keskeistä on sukupuolisensitiivinen tyttötyö, ihmisen arvokas kohtaaminen, ilmapiiri, joka arvostaa naiseutta, sekä moniammatillisuus ja yhteisöllisyys. (Eischer, Tuppurainen 2011)

Avoin toiminta on Tyttöjen Talo toiminnan sydän. Avoin toiminta mahdollistaa matalakynnyksisen liittymisen ja toimii sitä kautta väylänä tytöille saada tukea yksilötyöstä ja ryhmätoiminnasta. Taloissa tapahtuva avoin toiminta mahdollistaa tytöille tilan oleskelulle, juttelulle ja naurulle ilman aikatauluja. Avoin toiminta voi vapaan oleskelun lisäksi sisältää toimintaa, mutta sen tulee perustua vapaaehtoisuuteen. Halutessaan tytöt voivat vain seurata toimintaa sivusta. Tytöt otetaan myös mukaan toiminnan suunnitteluun. (Eischer ym. 2012, 25-30)

Vuorovaikutuksellisten tyttöjen ryhmien tarkoituksena on tarjota tytöille vertaistukea. Vuorovaikutteisia ryhmiä voidaan perustaa esimerkiksi avioeroperheiden tytöille tai tytöille, joiden tarvitsee harjoitella vuorovaikutustaitojaan. Tyttöryhmät ovat paikkoja, jossa tytöt oppivat tunnistamaan tunteitaan ja heitä kannustetaan omaehtoiseen toimintaan ja vaikuttamiseen. (Mts 30-31)

Vuorovaikutukselliset ryhmät voivat olla joko avoimia tai suljettuja ryhmiä. Avoimeen ryhmään voi tulla uusia jäseniä joka kerta, kun taas suljetuissa ryhmissä ei ensimmäisten kertojen jälkeen oteta enää uusia jäseniä. Ryhmissä voi olla 6-8 osallistujaa, jotka haastatellaan ennen ryhmien alkamista. Ryhmät rakentuvat usein jonkun teeman ympärille ja niillä on aina selkeä tavoite. Ryhmissä käytetään toiminnallisia menetelmiä, jotka tukevat tavoitteita. Ryhmien tavoite on vuorovaikutuksen saavuttaminen ryhmäläisten välillä.

4.3 Henkilökunta

Tyttöjen Taloissa työskentelevät ovat ammattilaisia tai vapaaehtoisia aikuisia naisia. Konseptin tarkoituksena on tarjota tytöille vahvan aikuisen tuki ja roolimalli. (Tyttötyö) Tyttöjen Taloilla käyvät tytöt saattavat hakea työntekijöistä ”varaäitiä”, jotakuta, joka kuuntelee, rohkaisee ja hoivaa. (Eischer, Tuppurainen 2011, 24) Taloilla käytettävien sukupuoli- ja kulttuurisensitiivisten työotteiden ymmärtäminen on tärkeää tyttöjen talon henkilökunnalle. Työotteiden ymmärtämiseksi tarvitsee työntekijän ymmärtää tyttöyttä tai naiseutta sekä monikulttuurisuutta. (Eischer ym. 2012)

Henkilökunta voi koostua useasta eri ammatin edustajasta. Tyttöjen Taloissa voi työskennellä nuorisotyöntekijöitä, sosionomeja, toimintaterapeutteja vapaa-ajan ohjaajia, sekä seksuaalisuuteen tai monikulttuurisuuteen perehtyneitä ohjaajia. Usein taloilla työskentelee myös projektityöntekijöitä, harjoittelijoita ja opiskelijoita. Osa taloilla työskentelevästä henkilökunnasta on vapaaehtoisia. Talot järjestävät vapaaehtoisille koulutusta Tyttöjen Taloilla käyvien tyttöjen kohtaamiseen. (Tyttötyö)

5. Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke

Hankkeen toiminnasta vastaa vuodesta 1940 asti toiminut Jyvälän setlementti. Jyvälän setlementin toiminta perustuu setlementtiliikkeen arvoille ja lähestymistavoille. Kasvatus, koulutus ja sosiaaliset hankkeet ovat Jyvälän setlementin keskeisiä toimialoja. Oiva tupa kaikkien Ilona -hanke on sukupuolisensitiivisen nuorisotyön kehittämishanke. (Jyväskylä)

Vuonna 2012 aloitettu Oiva ja Ilona -hanke tuo Tyttöjen Talon ja Poikien Talon kaltaista toimintaa Keski-Suomeen. Hankkeen tavoitteena on käynnistää Jyväseudulle sukupuolisensitiivistä nuorisotoimintaa. Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen rahoittajana toimii Raha-automaattiyhdistys (RAY). Nuorisotyöhankkeessa toteutetaan omat nuorisotilat tytöille ja pojille. Tyttöjen tilat ovat nimeltään Ilona ja poikien Oiva. Tilat hankkeelle tarjoaa Jyväskylän kaupunki. Hankkeen toiminta koostuu avoimien ovien oleskelupäivistä, ohjatusta ryhmätoiminnasta tai harrastuksista sekä retkistä, leireistä ja teemailloista. Tupia kunnostettiin ja toimintaa suunniteltiin kesällä 2012. Tupien toiminta käynnistyi syyskuussa 2012.(Oiva ja Ilona)

Hankkeessa projektikoordinaattorin lisäksi henkilökuntaan kuuluu tyttö- ja poikatyöntekijät sekä monikulttuurinen tyttötyön ohjaaja. Heidän lisäksi Oiva ja Ilona tuvissa työskentelee opiskelijoita, harjoittelijoita ja vapaaehtoisia.(Oiva ja Ilona)

5.1 Ilona-tupa

Ilona -tuvassa projektin tarkoituksena on tukea sekä tyttöjen ja nuorten naisten henkilökohtaista kasvua ja identiteetin kehittymistä tarjoamalla yhteisöllisyyttä arvostava ilmapiiri. Koko hankkeen ideana on kehittää

sukupuolisensitiivistä ja sosiaalista nuorisotyötä sekä erityisnuorisotyötä. Projektin toiminnassa pyritään huomioimaan hankkeeseen osallistuvien henkilökohtaiset tarpeet ja lisäämään nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Moniammatillisuus, asiakas- ja ratkaisukeskeisyys sekä verkostoyhteistyö painottuvat toiminnassa. (Tietoa hankkeesta)

Hankkeen internetsivuilla Ilona -tuvan kuvaillaan olevan tyttöjen ja naisten oma tila, jossa tiloja ja välineitä erilaisiin toimintoihin, sekä aikuisia, jotka kuuntelevat ja auttavat tarvittaessa. Ilona -tuvan toiminnassa tärkeintä on yhteisöllisyys, ainutlaatuisuus, tyttöyden ja naiseuden rohkaiseminen, toisten kunnioittaminen ja aito kohtaaminen. (Ilona -tupa)

5.2 Ilona -tuvan toiminta

Ilonassa on mahdollisuus osallistua avoimeen toimintaan, yksilökohtaamisiin tai ryhmätoimintaan. Myös monikulttuurinen tyttötyö kuuluu Ilonan toimintamuotoihin. Ilona -tuvan toiminta on alkanut syyskuussa 2012 ja ryhmät ovat vasta käynnistymässä. Toiminta on lähtenyt käyntiin avoimen toiminnan ja koulutusten kautta. (Ilona -tupa)

Avoin toiminta on lähtenyt käyntiin tyttöjen avoimilla illoilla. Lokakuussa 2012 käynnistyi Ilona -tuvassa tanssin ja tanssi-ilmaisun avoin ryhmä. Tanssiryhmä kokoontuu kerran viikossa ja on tarkoitettu 13-19-vuotiaille tytöille. (Ilona -tupa)

Syyskuussa 2012 käynnistyi maahanmuuttajalaisille suunnattu Avaimet onnistumiseen -koulutus. Syyskauden kestävä koulutus on suunnattu nuorille maahanmuuttajalaisille, jotka kaipaavat apua tulevaisuuden kysymyksissä. Koulutus koostuu neljästä kurssista, joiden sisältöön kuuluu kotiin,

kulttuuriin, ympäristöön ja tulevaisuuden pohdintaan liittyviä asioita. Koulutukseen haluavat ovat hakeneet elokuun aikana ja valitut nuoret aloittivat kurssin syyskuussa. (Ilona -tupa) Tämän lisäksi Ilona -tuvassa on käynnissä maahanmuuttajanaisten äiti-lapsi-ryhmä. (Puolakka 2012)

Ryhmätoiminta on alkanut Voimaantumis-ryhmällä, joka on tarkoitettu seksuaalista väkivaltaa kokeneille naisille. Hankkeessa on käynnistymässä myös sosiaalisen vahvistumisen ryhmä, johon osallistuu toimintaterapeuttiopiskelija. Toimintaterapeuttiopiskelija tekee opinnäytetyötä liittyen ryhmään, jossa hyödynnetään Voimaneitomallia. Opinnäytetyön aiheena on Voimaneitomallin soveltuvuus sosiaalisista pelkotiloista kärsivien kanssa työskentelystä. (Puolakka 2012) Terveystiedon opettaja sekä pari- ja seksuaaliterapeutti Mari Lankinen on kehittänyt Voimaneidot-mallin. Mallissa järjestettävien ryhmien ohjaamiseen tarvitsee käydä kaksipäiväinen koulutus. Ryhmissä harjoitellaan tyttöjen oman tahdon ja jämäkkyyden löytämistä sekä aggression ilmaisemista rakentavasti. Voimaneidot-mallin ryhmissä tyttöjä tuetaan voimavarakeskeisesti ja ennaltaehkäisevästi. Ryhmiä voi ohjata esimerkiksi kouluilla tai nuorisotiloilla. Tunnetaitojen kehittymisen ja tunnekasvatukset teorian toimivat mallin perustana. (Tyttötyö)

6. Toimintaterapia

Toimintaterapeuttien maailmanjärjestö määrittelee toimintaterapiaa seuraavasti: ”Toimintaterapia on ammattiala, joka huolehtii terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä toiminnan avulla.” (WFOT, 2004) Toimintaterapia perustuu toiminnan terapeuttiseen käyttöön sekä näkemykseen ihmisen vaikuttamisesta omilla valinnoillaan ja tekemisellään tulevaisuuteensa, terveyteensä ja hyvinvointiinsa. (Toimintaterapeuttiliitto) Toimintaterapian tarkoituksena on mahdollistaa asiakkaan selviytyminen asiakkaalle merkityksellisissä ja tärkeissä päivittäisissä elämän toiminnoissa. Toimintakyvyn rajoitukset tai ympäristön esteet eivät saisi vaikuttaa asiakkaan toimimiseen. Kun asiakkaan roolit, toiminta ja ympäristö ovat sopusoinnussa, voidaan taata asiakkaan johdon- ja tarkoituksenmukainen toiminnallinen suoriutuminen. Toimintaterapia tuo apua asiakkaan päivittäiseen elämään, tarjoten mahdollisuuden hallita toimintoja sekä löytää keinoja selviytyä. (Launiainen & Lintuja 2003, 7-8)

Toimintaterapian peruseräperiaatteena on asiakaslähtöisyys, jonka perustana on asiakkaan ainutlaatuisuus ja autonomia. (Hautala ym. 2011, 89-91) Asiakkaan tilanne arvioidaan huolella ennen terapian aloitusta. Arviointiin osallistuu asiakas, hänen omaisensa ja tukiverkostonsa sekä toimintaterapeutti. Arvioinnin jälkeen asiakkaalle tehdään toimintaterapiasuunnitelma. Asetetut tavoitteet ja niiden saavuttamiseksi käytetyt toimintaterapian lähestymistavat kuvataan suunnitelmaan. Lähestymistavat ohjaavat toimintaterapeutin toimintaa ja tavoitteet asiakkaan tavoittelemaa muutosta toiminnallisessa suoriutumisessa. Toimintaterapiaprosessi etenee sille asetettujen tavoitteiden mukaan. Prosessille keskeistä on valita ja käyttää sellaisia toimintamuotoja, jotka tukevat asiakkaan vahvuuksien kehittymistä, ylläpitämistä ja hyödyntämistä. Asiakaslähtöisessä työssä asiakas on tasavertainen

toimintaterapian suunnitteluun osallistumisessa. Asiakas yhdessä toimintaterapeutin kanssa määrittelee terapian tavoitteet, hän on mukana toteutuksessa ja arvioi toteutunutta terapiaa. (Launiainen & Lintuja 2003)

Suomessa toimintaterapian päämäärinä voidaan pitää toimintamahdollisuuksien, osallistumisen ja hyvän elämän edistämistä. Asiakas- ja yksilökeskeisen ajattelumallin lisäksi toimintaterapiassa pitää ottaa huomioon yhteiskunta ja muutokset, joita siinä tapahtuu. (Harra ja Salminen, 2005) Yhteiskunnallinen ajattelu korostuu toimintaterapiassa kuntoutustehtävien lisäksi. Kasvavat työalueet voivat liittyä esimerkiksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen, lastensuojeluun, maahanmuuttajiin, ikääntyneisiin sekä työhyvinvointiin. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä, 2006, 99)

6.1 Toimintaterapeutti

Toimintaterapiaa tekee toimintaterapeutti, joka on laillistettu terveydenhuoltoalan ammattihenkilö. Terveys- ja hyvinvointivaltion oikeusturvakeskus myöntää oikeuden harjoittaa toimintaterapeutin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä henkilöille, jotka ovat suorittaneet ammattiin johtavan koulutuksen Suomessa. (Finlex) Suomessa toimintaterapeutteja koulutetaan seitsemässä ammattikorkeakoulussa. Koulutus kestää 3,5 vuotta ja on laajuudeltaan 210 opintopistettä. (Toimintaterapeuttiliitto)

Toimintaterapeutit voivat työskennellä kuntoutuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja eri sektoreilla. Näiden lisäksi toimintaterapeutteja työskentelee koulutoimessa, järjestöissä ja työterveyshuollossa.

Toimintaterapeutin on myös mahdollista toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana. Toimintaterapeutin työ on välitöntä asiakastyötä.

Asiakastyön lisäksi toimintaterapeutit työskentelevät usein osana moniammatillista työryhmää ja vaikuttavat yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja asenteisiin. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä, 2006, 99)

6.2 Toimintaterapeutin osaaminen

Toimintaterapian eettisen, teoreettisen ja filosofisen tietoperustan tunteminen on edellytys toimintaterapeutin ammatilliseen osaamiseen.

Toimintaterapeutin tulee myös osata kuvata ja perustella toimintaterapian perusta omana itsenäisenä ammattina. Koulutuksen aikana toimintaterapeutit harjoittelevat työssä vaadittavia käytännön taitoja ja ottavat vastuun taitojen kehittämisestä työelämäänsä siirryttyään. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä, 2006, 99)

Jyväskylän ammattikorkeakoulussa toimintaterapian koulutusohjelman suunnittelussa huomioidaan kansainväliset laatuvaatimukset, kansalliset linjaukset koulutuksen kehittämiseen ja aluekehitystyön painopisteet. Koulutuksen suunnittelussa käytetään yleisten ammattikorkeakouluopintoja ohjaavien osaamistavoitteiden lisäksi toimintaterapeuttien maailmanliiton (World Federation of Occupational Therapists) ja toimintaterapeuttikoulutuksen Euroopan järjestön (European Network of Occupational Therapy in Higher Education) asettamia kriteerejä toimintaterapeuttikoulutukselle. Jyväskylän ammattikorkeakoulun vuoden 2009 toimintaterapian koulutusohjelman mukaan toimintaterapeutin osaamisalueita ovat toiminnan analysointi- ja soveltamisosaaminen, terapeuttisen vuorovaikutuksen osaaminen, asiakaslähtöinen toimintaterapiaprosessiosaaminen, toiminnallisten ympäristöjen arviointi- ja adaptaatio-osaaminen sekä toimintaterapeuttinen neuvonta, ohjaus ja konsultointi. (Toimintaterapian koulutusohjelma, 2009)

6.2.1 Toiminnan analysointi- ja soveltamisosaaminen

Toiminnan analysointi, soveltaminen ja sen porrastaminen kuuluu toimintaterapeutin ydinosaamisen alueeseen. Se erottaa toimintaterapeutit muista ammattilaisista, jotka käyttävät toimintaa. (Hautala ym. 2011, 139) Toiminnan analysointi- ja soveltamisosaamisella tarkoitetaan toimintaterapeutin osaamista analysoida toimintaa käyttäen asiakaslähtöistä ja soveltavaa analyysia, joka keskittyy tehtävän vaativuuteen. Toimintaterapeutin tulee osata valita asiakkaan kanssa tälle merkityksellistä ja tarkoituksenmukaista toimintaa. Valinnan tulee perustua analyysin ja arvioinnin tuloksiin sekä tavoitteisiin ja asiakkaan mielenkiinnon kohteisiin. Toimintaterapeutin pitää myös osata valita ja toteuttaa terapeuttinen toiminta asiakkaan kanssa siten, että se mahdollistaa asiakkaan osallistumisen merkitykselliseen arkeen ja edistää asiakkaan toiminnallista adaptaatiota ja hyvinvointia. (Toimintaterapian koulutusohjelma, 2009)

Toimintaterapeutin erityisosaamisen alueisiin kuuluu terapeuttinen toiminta. Asiakasta tuetaan toiminnan avulla tarkoituksenmukaisiin toiminnallisiin rooleihin. Asiakkaalle valittu toiminta tulee toimintaterapeutin tietää ja ymmärtää, jotta toiminta osataan jakaa eri toiminnan vaiheisiin ja tarkastella sitä suhteessa asiakkaan ikään, toimintaympäristöön, toimintamahdollisuuksiin ja suoriutumisen rajoihin. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä, 2006, 100-101)

Asiakkaalle valittu toiminta voi olla lähes mitä vain, asiakkaalle merkityksellistä ja tarkoituksenmukaista. Toiminnaksi voi valikoitua esimerkiksi jokin perusarjen toiminnoista, kuten ruoan valmistaminen. Toimintaterapeutti valitsee toiminnon yhdessä asiakkaan kanssa ja ennen toteuttamista pilkkoo toimin-

nan osiin pohtien mitä taitoja ja valmiuksia toiminnan toteuttaminen asiakkaalta vaatii. Toimintaa voi joutua muokkaamaan, vastaamaan asiakkaan suoriutumista. Asiakkaan tehdessä toimintaa toimintaterapeutti havainnoi asiakkaan toimintaa ja tekee analyysin sen perusteella. (Hautala ym. 2011, 139-146)

6.2.2 Terapeuttisen vuorovaikutuksen osaaminen

Toimintaterapeutti ja asiakas rakentavat toimintaa sisältävän terapeuttisen suhteen, jossa terapeutin oman persoonan käyttö on keskeinen väline terapiaprosessissa. (Hautala ym. 2011, 100) Terapeuttisen vuorovaikutuksen osaaminen tarkoittaa oman minän tietoista ja tavoitteellista käyttämistä toimintaterapeutina ammatillisessa vuorovaikutussuhteessa. Toimintaterapeutti osaa luoda itsensä ja asiakkaan välille terapeuttisen vuorovaikutussuhteen, joka on vastavuoroinen ja antaa tukea. Terapiasuhte on myös empaattinen ja luottamuksellinen ja toimintaterapeutti osaa ylläpitää sitä sekä päättää sen. (Toimintaterapian koulutusohjelma, 2009)

Vuorovaikutus suhteen luomiseksi toimintaterapeutti käyttää terapiaprosessin työvälineenä omaa persoonaansa terapeuttisesti. Tämä vaatii toimintaterapeutilta itsetuntemusta ja kykyä reflektoida omaa toimintaansa. Vuorovaikutussuhte toimintaterapeutin ja asiakkaan välille syntyy kohtaamisten kautta. Kohtaamiset eli terapiatilanteet saattavat sisältää keskustelua, erilaisia toimintoja tai molempia. (Hautala ym. 2011, 100-106)

6.2.3 Asiakaslähtöinen toimintaterapiaprosessiosaaminen

Asiakkaan ainutlaatuisuus ja autonomia toimivat asiakaslähtöisyyden perustana. Asiakas ilmaisee omat tavoitteensa ja tarpeensa sekä tekee itse valintoja ja päätöksiä. (Hautala ym. 2011, 91) Asiakaslähtöisen työskentelyn päämäärä-

nä on hyvinvointi ja elämänlaatu, jotka asiakas itse kokee ja määrittelee. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä, 2006, 100)

Asiakaslähtöinen toimintaterapiaprosessiosaaminen perustuu toimintaterapeutin osaamiseen toteuttaa yksilö- ja ryhmäterapiaa sekä asiakaslähtöistä työskentelytapaa. Toimintaterapiaprosessissa tulee osata käyttää tietoa asiakkaan historiasta, hänen rooleistaan ja yksilöllisistä ominaisuuksistaan sekä ymmärtää ympäristön vaikutus toimintaan. Toimintaterapeutin tulee osata käyttää tietoa asiakkaan kehityskulkujen ja elämänmuutosten vaikutusta asiakkaan elämään. Terapeutin osaamiseen kuuluu sekä yksilön ja ryhmän arviointi siihen soveltuvilla arviointimenetelmillä. Toimintaterapiaprosessia tulee osata mukauttaa ja soveltaa yhdessä asiakkaan kanssa. Toteutunut toimintaterapia täytyy myös osata arvioida kriittisesti reflektoiden omaa työtapaansa sekä tietäen perusta valinnoilleen terapiassa. (Toimintaterapian koulutusohjelma, 2009)

Toimintaterapeutti työskentelee asiakaslähtöisesti ottaen huomioon asiakkaan kokonaisvaltaisen tilanteen. Tämä sisältää asiakkaan tilanteen huomioimisen niin fyysisesti, psyykkisesti kuin sosiaalisestikin. Asiakkaalla voi olla esimerkiksi toimintarajoite ja toimintaterapeutti jakaa asiantuntemustaan, jotta asiakas pystyy kompensoimaan rajoitteen. Yhdessä asiakkaan kanssa toimintaterapeutti määrittelee toiminnalliset ongelmat. Ne asetetaan tärkeysjärjestykseen ja asetetaan tavoitteet. Toimintaterapeutti mahdollistaa asiakkaan osallistumisen toimintaan tukemalla asiakkaan taitojen kehittymistä, muokkaamalla tehtäviä ja toiminta ympäristöä. (Hautala ym. 2011, 90)

6.2.4 Toiminnallisten ympäristöjen arviointi- ja adaptaatio-osaaminen

Toimintaterapeutti osaa arvioida fyysisen, sosiaalisen ja kulttuurisen ympäristön mahdollisuudet ja rajoitukset yksilön tai ryhmän osallistumisessa. Toiminnalliseen ympäristöjen arviointi- ja adaptaatio-osaamiseen kuuluu ortotoisien suunnittelu, valmistus ja huolto sekä toiminnallisten ympäristöjen suunnittelu ja muutostyöt. Toimintaterapeutti työskentelee perhe- ja verkostolähtöisesti ja osaa olla osana moniammatillista työryhmää. (Toimintaterapian koulutusohjelma, 2009)

6.2.5 Toimintaterapeuttinen neuvonta, ohjaus ja konsultointi

Toimintaterapeutin osaamiseen kuuluu toimintaterapeuttinen neuvonta, ohjaus ja konsultointi. Toimintaterapeutti mahdollistaa asiakkaan osallistumisen toimintaan osaten konsultoida, ohjata ja opettaa asiakkaita, perheenjäseniä ja työryhmän jäseniä. Asiakkaan oikeuden puolustaminen toimintaan osallistumisessa ja toiminnallisissa tarpeissa kuuluu toimintaterapeutin osaamiseen asiakkaan kanssa yhteistyötä tehtäessä. Toimintaterapeutti osaa toimia toimintaterapian asiantuntijatehtävissä. (Toimintaterapian koulutusohjelma, 2009)

Toimintaterapeutin tulee seurata yhteiskunnallisia muutoksia ja huomioida ne omassa työssään. (Toimintaterapeuttien ammattieettiset ohjeet, 2011) Suomalaisen toimintaterapian kehittäminen on osa toimintaterapeuttien asiantuntijana toimimista. Oman alaa tulee edustaa vaikuttamalla yhteiskunnallisiin asenteisiin ja päätöksentekoihin. Toimintaterapiapalveluiden tulee vastata suomalaisen yhteiskunnan, monikulttuuristen asiakasyhteisöjen ja asiakkaiden tarpeita. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä, 102-104)

7. Opinnäytetyön lähtökohdat

Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä Oiva tupa kaikkien Ilona -hankkeen kanssa. Hankkeen Ilona-tupa on aloittanut toimintansa syyskuussa 2012. Opinnäytetyössä on mahdollista selvittää voisiko toimintaterapeutti tai toimintaterapeuttiopiskelijat osallistua Ilona-tuvassa järjestettävän toiminnan ohjaamiseen.

Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää jo olemassa olevien tutkimusten ja tiedon avulla toimintaterapeutin erityisosaamisen hyödyistä nuorten naisten sukupuolisensitiivisissä ryhmissä. Opinnäytetyöllä haetaan vastausta seuraaviin kysymyksiin: ”Onko toimintaterapeutin erityisosaamisesta hyötyä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä?” sekä ”Millaista hyötyä toimintaterapeutin erityisosaamisesta on sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä?”.

Olettamukseni on, että löydän tutkimustietoa tukemaan väitettä siitä, että toimintaterapeutin erikoisosaamisesta olisi hyötyä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Menetelmänä opinnäytetyössä käytetään integroivaa kirjallisuuskatsausta. Integroiva kirjallisuuskatsaus mahdollistaa tutkittavan ilmiön monipuolisen tarkastelun. Tähän menetelmään päädyttiin siitä syystä, ettei toimintaterapiaa sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä ole juurikaan tutkittu Suomessa tai muualla maailmassa.

8. Menetelmä

Menetelmänä opinnäytetyössäni käytän integroivaa kirjallisuuskatsausta. Kirjallisuuskatsaukset jaotellaan usein kolmeen perustyyppiin. Nämä kolme perustyyppiä ovat kuvaileva kirjallisuuskatsaus, systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja meta-analyysi. (Salminen, 2011)

Kuvailevalla kirjallisuuskatsauksella tarkoitetaan yleiskatsausta, joka tehdään ilman tiukkoja ja tarkkoja sääntöjä. Aineiston käyttö on laajaa ja sen valintaa eivät rajaa metodiset säännöt. Narratiivinen ja integroiva katsaus ovat kuvailevasta kirjallisuuskatsauksesta erottuvat kaksi erilaista suuntautumista. Kun tarkasteltavaa ilmiötä halutaan tutkia monipuolisesti, käytetään integroivaa kirjallisuuskatsausta. Systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseen verrattuna integroiva kirjallisuuskatsaus ei valikoi ja seulo tutkimusaineistoa yhtä tarkasti. Tutkimukseen on tällä tavoin mahdollista kerätä kattavampi otos. Integroivalla kirjallisuuskatsauksella voivat valitut tutkimukset olla tehty erilaisin metodisin lähtökohdin. Tutkimusaineiston kirjallisuustyyppit ja perspektiivit voivat integroivassa kirjallisuuskatsauksessa olla vaihtelevammat ja laajemmat kuin systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa. (Salminen 2011)

Whittemoren ja Knalfin mukaan integroiva kirjallisuuskatsaus on laajin kaikista kirjallisuuskatsauksista. Integroivassa kirjallisuuskatsauksessa tutkimuksilla voi olla erilaiset metodiset lähtökohdat ja siinä voidaan yhdistää sekä empiiristä että teoreettista tutkimusta. Kirjoittajien mukaan integroivassa kirjallisuuskatsauksessa on kyse nykyhetken tilan kuvaamisesta, kyseessä olevan teorian kehittämisestä ja tutkimuksesta saadun tiedon suorasta soveltamisesta käytäntöön ja hallintoon. (Whittemore, Knalf 2005)

Integroiva kirjallisuuskatsauksen eri vaiheita ovat tutkimuskysymyksen päättäminen, aineiston kerääminen, sen arviointi, analyysi ja tulkinta. (Flinkman, Salanterä 2007)

8.1 Tutkimusongelman muotoilu

Integroiva kirjallisuuskatsaus aloitetaan tutkimustehtävän määrittelyllä ja tutkimuskysymysten muotoilulla. Päätettäessä tutkimuskysymyksiä tulee siitä tehdä selkeä ja asettaa rajat katsaukselle. Tutkijan tulee päättää mihin kysymyksiin katsauksella halutaan vastaus, mitä ovat sen keskeiset käsitteen ja mitkä ovat tutkimukseen valittavat tutkimusjoukot. (Flinkman, Salanterä 2007)

Opinnäytetyön tavoitteina on selvittää toimintaterapeutin työskentelymahdollisuuksia Tyttöjen Talo -konseptin mallisessa toiminnassa. Keskusteltuani Oiva tupa kaikkien Ilona -projektin projektikoordinaattorin ja ohjaavan opettajani kanssa halusin lähteä selvittämään toimintaterapeutin erityisosaamista sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiksi nousivat näiden keskusteluiden perusteella seuraavat: "Onko toimintaterapeutin erityisosaamisesta hyötyä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä?" ja "Millaista hyötyä toimintaterapeutin erityisosaamisesta on sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä?".

8.2 Aineiston kerääminen

Aineiston keräämisen pyrkimyksenä on käyttää kaikkia mahdollisia tiedonhaun menetelmiä, jotta saadaan mahdollisimman kattava otos aihetta käsittelevistä tutkimuksista. Tutkimuksen aineistoa voidaan etsiä käyttämällä erimerkiksi sähköisiä hakupalveluja, tietokantoja ja artikkeleiden

lähdeluetteloja. Tärkeää on käyttää tiedonhaun menetelmiä laajasti, jotta saatava otos on mahdollisimman osuva. (Flinkman, Salanterä 2007)

Aineiston keruu kannattaa suunnitella myös tarkasti ja siihen tulee käyttää riittävästi aikaa. Keruu tulee kuvata tarkasti, jotta aineiston kerääminen pystytään arvioimaan kunnolla. (Flinkman, Salanterä 2007)

Löydettyä materiaalia tulee arvioida sen käyttökelpoisuuskatsauksessa ja karsia materiaalia. Karsitut tutkimukset eivät vastaa sisällyttämiskriteereitä tai eivät ole aiheen kannalta relevantteja. (Flinkman, Salanterä 2007, 92) Aineiston kerääminen lähti käyntiin syyskuun 2012 alussa ja päättyi 30.9.2012. Aineisto päätettiin rajata myös kielen valinnassa keskittymään suomen ja englannin kielellä saatavilla olevaan aineistoon. Aluksi tarkoituksena oli käyttää useampaa hakupalvelinta kuten PubMedia. Koska sukupuolisensitiivinen tyttötyö on Suomessa niin ainutlaatuista, ei englannin kielen hakusanoilla löytynyt opinnäytetyön aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, joten hakupalvelimena päätettiin myös käyttää kotimaista ARTO -artikkelitietokantaa. Käytetyillä hakusanoilla ei kuitenkaan löytynyt enää uutta, opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin vastaavia tutkimuksia. Hakupalvelimena käytettiin Google Scholaria. Hakutulosten ajanjaksoksi rajattiin 2002-2012, jotta kirjallisuuskatsauksessa käytettävät materiaalit olisivat tuoreita. Hauissa löydetyistä materiaaleista rajattiin pois ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöt.

Hakusanoilla toimintaterapia ja nuoret löytyi 1120 hakutulosta. Löydetyistä materiaalista karsimisen jälkeen sisällyttämiskriteereihin liittyviä materiaaleja löytyi kolme. Hakusanoilla sukupuolisensitiivinen tyttötyö 365 hakutuloksesta kirjallisuuskatsaukseen valikoitui kaksi. Englanninkielisillä hakusanoilla "occupational therapy and adolescents", "occupational therapy

and gender sensitivity” ja “gender sensitivity and girlhood” ei löytynyt materiaalia, josta olisi löytynyt vastauksia opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin tai ne eivät vastanneet Suomessa tehtävää tyttötyötä.

8.3 Aineiston esittely

Ensimmäinen kirjallisuuskatsaukseen valikoitunut tutkimus oli Tuija Revon pro gradu –tutkielma “Mitä TOI tekee nuorisopsykiatriassa? Toimintaterapeutin työn sisältö ja erityisosaamisen alueet”. Pro gradu -tutkielmassa Repo käsittelee nuorisopsykiatrian erikoisalalla työskentelevien toimintaterapeuttien erityisosaamisen alueita ja työn sisältöä. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää mitä nuorisopsykiatrinen toimintaterapia on Suomessa vuonna 2009. Tutkimuskysymykset tutkielmassa olivat “Mitä on nuorisopsykiatriassa työskentelevien toimintaterapeuttien työnsisältö?” ja “Mitkä ovat toimintaterapeutin erityisosaamisalueet nuorisopsykiatrisessa työssä?” Tutkimus toteutettiin käyttämällä laadullista haastattelututkimusta. Aineistoista saatujen tulosten perusteella Repo tuo esille kolme päätekijää, jotka määrittelevät toimintaterapeuttien työn sisältöä nuorisopsykiatrian alalla. Nuoruusikä ja siihen liittyvät kehitysvaiheet vaikuttavat toimintaterapeuttien sisältöön. Sisältöön vaikuttavat myös toimintaterapeutin henkilökohtaiset ominaisuudet ja erilaisissa työryhmissä vallitsevat toimintatavat. Erityisosaamisen alueiksi nuorisopsykiatrisessa toimintaterapiassa tuloksista selviää nuorten toimintakyvyn tutkiminen, ryhmämuotoisen toimintaterapian tarjoaminen ja toiminnallisten menetelmien käyttäminen. (Repo, 2011)

“Terveyden edistämisen asiantuntijoiden, toimintaterapeuttien ja nuorten käsityksiä terveyden edistämisestä: toiminnallinen näkökulma” on Katja Grekin pro gradu-tutkielma. Tutkimusmenetelmänä tutkielmassa on käytetty

teemahaastatteluita, jotka on kerätty aiheen asiantuntijoilta ja toimintaterapeuteilta. Kahdeksaluokkalaiset nuoret osallistuivat tutkielmaan kirjoittamalla terveystiedon kurssiin liittyvät aineet aiheesta "Minä ja hyvinvointini". Aineiston analysointiin tutkimuksessa käytettiin sisällön analyysia teoriasidonnaisesti. Tavoitteena oli selvittää miten toimintaterapeuttien asiantuntijuuden hyödyntämistä voitaisiin käyttää nuorten terveyden edistämässä nykyistä laajemmin. Tutkimuskysymyksiä oli kolme: "Millaisia ovat nuorten terveyden edistämisen tulevaisuuden haasteet terveyden edistämisen asiantuntijoiden käsityksen mukaan?", "Mitkä tekijät nuorten käsityksen mukaan edistävät ja ehkäisevät heidän hyvinvointiaan?" ja "Miten nuorten terveyden edistämässä voitaisiin hyödyntää toimintaterapeuttien asiantuntijuutta nykyistä laajemmin?". Ensimmäiseen kysymykseen vastasivat terveyden edistämisen asiantuntijoilta, toiseen kysymykseen vastasivat nuoret ja kolmanteen tutkimukseen osallistuneet toimintaterapeutit. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että nuorten terveyden edistämässä myös toiminnallisella näkökulmalla olisi tarjottavaa nykyisen kuntoutustoiminnan lisäksi. Tämän opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksessa keskitytään toimintaterapeuttien vastauksiin, koska ne koskettavat toimintaterapian näkökulmaa. (Grek, 2008)

Sosiaalinen ja toiminnallisterapeuttinen työ nuorten kanssa on julkaistu vuonna 2003. Se on Turun ammattikorkeakoulun julkaisuja ja sisältää seitsemän artikkelia, joissa käsitellään erilaisia käyttöteoreettisia lähtökohtia, työtapoja ja työmuotoja, joita käytetään nuorten kanssa tehtävässä työssä. Kirjallisuuskatsauksessa keskitytään Toini Harran ja Tuire Pohjosen artikkeliin Toiminnan terapeuttisuus. Artikkelissa Harra ja Pohjonen pyrkivät selventämään toiminnan käsitettä. Kirjoittajat tarkastelevat sitä mikä toiminnasta tekee terapeuttista ja miten sitä käytetään nuorten kasvun tukena. (Harra & Pohjonen, 2003)

Johanna Vastarannan pro gradu tutkielmassa "Sukupuolisensitiivinen tyttötyö Tyttöjen Talolla" on käytetty etnografista näkökulmaa tutkimuksen aineiston keruussa. Menetelmistä fokusryhmien haastattelua on käytetty ensisijaisena materiaalina ja havainnointia sekä valokuvausta ensisijaisen aineiston tukena. Tutkimuskysymykset Vastarannan työssä ovat "Mitä sukupuolisensitiivinen tyttötyö on?", "Miksi sukupuolisensitiivistä tyttötyötä tarvitaan ja miten sen tarve perustellaan?" sekä "Miten työtä tehdään Helsinkiläisellä Tyttöjen Talolla?" Tutkimustuloksissa Vastaranta määrittelee sukupuolisensitiivisen tyttötyön työotteena. Työotteessa tärkeää on henkilökunnan moniammatillisuus ja naistietoisuus, jotka toimivat työn tärkeinä lähtökohtina. Vastaranta sukupuolisensitiivisen tyttötyön määritelmässä työtettä ei nähdä tyttöyden käsitteen stereotyyppioihin sitoutuvana. Sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä nähdään sukupuolen sisällä oleva moninaisuus ja tytöt kohdataan aidosti omana itsenään. Tutkimustuloksista käy myös ilmi tyttöjen tarve Tyttöjen Talo kaltaiselle toiminnalle. Tyttöjen Taloilla tytöt saavat mahdollisuuden turvallisiin ja erilaisiin naiseuden esikuviiin sekä tilaan, jossa he voivat olla aidosti oma itsensä. (Vastaranta, 2008)

Erja Anttonen Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä on Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Teoksessa yritetään koota tutkimustietoa, käytäntöjä ja perusteita tukemaan sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä ja kansalaistoimintaa. Anttonen myös pyrkii hahmottamaan nuorisotyössä ja kansalaistoiminnassa käytettävää sukupuolisensitiivistä työtettä. Kyseinen työote esitellään kirjassa sosiaalisena vahvistamisena, joka määritellään kasvun tukemiseksi yksilössä ja yhteisössä. Sosiaalisen vahvistamisen tarkoituksena on Anttonen mukaan toimia ennaltaehkäisevänä nuorisotyönä. (Anttonen, 2006)

Integroivassa kirjallisuuskatsauksessa kaikkia tutkimukseen sisällytettyjä tutkimuksia tulee arvioida. Näin voidaan päätellä onko katsauksesta saaduilla johtopäätöksillä painoarvoa. Narratiivisessa ja siten myös integroivassa kirjallisuuskatsauksessa aineiston arviointi voidaan kirjoittaa auki. Arvioinnissa tulee kuvata tutkimusten heikkouksia ja vahvuuksia. (Flinkman, Salanterä 2007, 93)

Kirjallisuuskatsaukseen valikoitui kolme suomalaista yliopiston pro gradu - tutkielmaa ja kaksi ammattikorkeakoulujen julkaisua, joita käytetään oppimateriaaleina. Pro gradu -tutkielmat ovat Suomessa tehtyjä tutkimuksia. Ne eivät kerro kansainvälisestä tilanteesta, mutta kertovat aiheiden Suomen tilanteesta. Tutkielmissa tutkimusmenetelminä on kaikissa käytetty haastattelua. Vaikka tutkimusten haastateltavien määrät eivät ole olleet suuria, haastatteluista saadaan kuitenkin tarpeellisesti tietoa Suomen mittakaavassa. Ammattikorkeakoulujen julkaisut pohjautuvat jo olemassa olevaan tietoon ja sen analysointiin. Sosiaalinen toiminnallis-terapeuttinen työ nuorten kanssa on teos, jollaista Suomessa ei ole aikaisemmin ollut. Julkaisun artikkelit on kirjoitettu erityisesti hoito-, sosiaali-, kasvatus- ja nuorisotyöalojen työntekijöitä ajatellen. Julkaisua voi käyttää koulutuksessa, työelämässä ja työn kehittämässä. Toinen ammattikorkeakoulujen julkaisuista pyrkii kokoamaan perusteita, käytäntöjä ja tutkimustietoa tukemaan sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä ja kansalaistoimintaa. Kirjoittaja käsittelee aihetta laajasti ja julkaisussa on käytetty monipuolisesti sekä kotimaisia että kansainvälisiä lähteitä, joiden analysoinnille julkaisun käsitteen pohjautuvat.

9. Tulokset

Tulosten esittelyn tavoitteena integroivassa kirjallisuuskatsauksessa on katsaukseen sisällytettyjen tutkimusten huolellinen ja tasapuolinen tulkinta ja aineiston innovatiivinen synteesi. (Whittemore & Knalf, 2005) Aineiston analysointiin käytettiin jatkuvan aineiston vertailun metodia (constant comparison method). Aineisto pystytään koodaamaan ja tiivistämään systemaattisiksi kategorioiksi. Kategorioita käyttämättä aineistosta erotetaan yleisiä malleja, vaihteluja, teemoja ja eri asioiden välisiä suhteita. (Flinkman & Salanterä 2007, 96)

Opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksen tarkoituksena oli selvittää onko toimintaterapeutin erityisosaamisesta hyötyä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä sekä millaista hyötyä erityisosaamisesta voisi olla.

Kirjallisuuskatsauksen materiaaleista ei löytynyt tarkkaa vastausta siihen, onko toimintaterapeutin erityisosaamisesta hyötyä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Tutkimuksessa tuli kuitenkin esille sukupuolisensitiiviseen työtoteeseen liittyviä asioita ja toimintaterapeutin erityisosaamisen alueita nuorten kanssa työskennellessä. Toistuvia aiheita oli moniammatillisuus ja toimintaterapeutin erityisosaamisen esiin tuominen. Sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä ja toimintaterapeutin erityisosaamisessa nousi aineistoissa esille kolme erityisosaamisen aluetta. Tuloksissa käydään läpi toimintaterapian mahdollisuuksia sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä ja toimintaterapeutin erityisosaamisen piirteitä nuorten kanssa työskennellessä.

9.1 Toimintaterapeutti sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä

Varsinaisia tutkimuksia toimintaterapeutin erityisosaamisesta sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä ei löytynyt. Vastarannan pro gradu -tutkielmassa tuodaan kuitenkin esille moniammatillisuuden ja naistietoisuuden tärkeys sukupuolisensitiivisen tyttötyön taustalla. Tyttöjen Talojen asiakaspoija ja henkilökunta ovat erittäin monimuotoista, mikä luo mahdollisuudet kehittää moniammatillisia työmuotoja. Tutkielmassa tuodaan myös esille Tyttöjen Talojen toiminnallisen ja harrastepuolen tärkeys. (Vastaranta, 2008)

Opetusministeriön julkaisussa kerrotaan toimintaterapeutin työskentelyn tapahtuvan sosiaali- ja terveydenhuoltoalan eri sektoreilla ja usein osana moniammatillista tiimiä. (Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä, 2006) Tuija Revon pro gradu -tutkielmassa nuorisopsykiatrisesta toimintaterapiasta, haastatellut toimintaterapeutit toivat esille Tyttöjen Talon yhtenä esimerkkinä toiminnallisesta tilanteesta vastaanoton ulkopuolella. (Repo, 2011) Halkosalmen ym. artikkelissa toimintaterapeutin työnkuvasta nuorisopsykiatrisessa mainitaan myös toimintaterapeuttien merkittävän roolin mahdollisuudesta omalla ammattitaidolla osallistumisella nuorten terveyden edistämisen verkostoyhteistyöhön ja nuorten ennaltaehkäisevän mielenterveystyön toteuttamiseen. (Halkosalmi ym. 2011)

Katja Grekin tutkimuksessa tulee esille toiminnallisen näkökulman hyödyntäminen terveydenhuollon ulkopuolella ja osallistuminen nuorten harrastetoimintaan. Grek tuo tutkimustuloksissaan myös esille keinoja, joilla toimintaterapeuttien asiantuntijuutta voitaisiin hyödyntää nuorten terveyden edistämässä entistä laajemmin. Näitä keinoja ovat:

- Nuoruusiän arvostaminen
 - Nuoruusiän erityispiirteiden huomioiminen ja nuorten asiantuntijuuden hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa
- Nuorten kasvua tukevien palveluiden tuottamiseen ja kehittämiseen osallistuminen
 - Harraste- ja koulutuspalvelujen kehittäminen
- Nuorten ihmissuhdetaitojen tukeminen
 - Keskeisten sosiaalisten taitojen kehityksen tukeminen ja ryhmätoimintojen hyödyntäminen
- Nuorten ajankäytön ja roolien huomioiminen nuorten itsestä huolehtimisen taitojen tukemisessa
 - Nuorille merkityksellisten toimintojen tärkeyden korostaminen, päivittäisen ajankäytön merkityksen korostaminen nuorten hyvinvoinnille, oppimisen ja opiskelijan roolin tukeminen sekä toiminnallisten roolien kehityksen tukeminen
- Toiminnallisen näkökulman hyödyntäminen terveydenhuollon ulkopuolella
 - Toimintaterapeuttien työskentely nuorten arjen ympäristössä, julkaisujen tuottaminen toiminnallisesta näkökulmasta ja verkostoyhteistyön kehittäminen

(Grek, 2008, 46)

Vaikka varsinaisia tutkimustuloksia toimintaterapeutin työskentelystä sukupuolisensitiivisen tyttötyön parissa ei olekaan, tukevat kirjallisuuskatsauksen tulokset sen mahdollisuutta. Toimintaterapeutit ovat toiminnan asiantuntijoita ja sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä korostuu erityisesti toiminnallinen puoli nuoren kehityksen tukemisessa. Toimintaterapeuttien tulisi myös laajentaa toiminnallista näkökulmaa terveydenhuollon ulkopuolella ja edistää ennaltaehkäisevää nuorisotyötä. Tyttöjen Talo kaltainen toiminta tarjoaa mahdollisuuden toimintaterapeuteille osallistua näihin nuorisotyössä tyttöjen parissa.

Tutkimustuloksissa kävi myös ilmi, ettei ainoastaan mahdollisuus ja hyvät perusteet riitä toimintaterapeutin työskentelemiseen sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Vastaranta tuo esille naistietoisuuden tärkeyden ja Anttonen muistuttaa sukupuolisensitiivisten menetelmien tiedostamisesta ja halusta sitoutua sukupuolisensitiiviseen ohjaajuuteen. (Vastaranta 2008, Anttonen 2006)

9.2 Toimintaterapeutin erityisosaamisen alueet

Kirjallisuuskatsauksessa toistuvat kolme teemaa toimintaterapeutin erityisosaamisen alueissa nuorten kanssa työskennellessä. Nämä alueet ovat toiminnallinen puoli, aito kohtaaminen ja ryhmätoiminta.

9.2.1 Toiminta

Toimintaterapeutit osaavat analysoida ja soveltaa toimintaa. Toiminnan analysoinnissa ja sen terapeuttisessa käytössä korostuu toimintaterapeutin erityisyys verrattuna muihin ammattialoihin. (ks 6.2.1 Toiminnan analysointi- ja soveltamisosaaminen) Kaikissa katsaukseen valituissa aineistoissa

toiminnan merkitystä nuorten parissa työskennellessä korostettiin.

Vastarannan tutkimuksessa haastateltava henkilökunta ja tytöt tuovat esille toiminnallisen puolen tärkeyden. Toiminnallinen puoli ja harrastetoiminta ovat tärkeä osa Tyttöjen Talon toimintaa ja samalla toimivat väylänä avoimeen toimintaan. Työ talolla vaatii ohjaajilta sensitiivisyyttä nähdä ja havainnoida tyttöjen elämään vaikuttavia asioita. (Vastaranta, 2008) Revon tutkimuksessa käy ilmi, että toimintaterapeutin erityisosaamisen alueisiin nuorisopsykiatriassa kuuluu nuoren toimintakyvyn tutkiminen. Toimintaterapeutit analysoivat ja havainnoivat toimintaa sekä huomioivat ympäristön vaikutuksen. Toimintaterapeutin tulee myös ottaa huomioon analysoinnin ja havainnoinnin tulokset suhteutettuna nuoren kehitystehtävissä etenemiseen. (Repo, 2011)

Toiminnan terapeuttinen käyttö on Harran ja Pohjosen mukaan toimintaterapeutin erityisosaamisen aluetta. Toiminnan terapeuttisuudella tarkoitetaan toiminnan ja toimintaympäristön muokkaamista vastaamaan nuoren tarpeita ja tavoitteita. Terapeuttinen toiminta voi kirjoittajien mukaan olla tehokas väline hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä nuorilla. Toiminta tulee kuitenkin valita oikein ja sitä tulee käyttää sopivalla tavalla ottaen huomioon nuoren taidot. (Harra & Pohjonen, 2003) Revon mukaan toimintojen tulee olla mielekkäitä ja merkityksellisiä nuorille. Terapeuttisella toiminnalla toimintaterapeutti pystyy edistämään terapiasuhteen syntymistä nuoren kanssa. (Repo, 2011)

9.2.2 Aito kohtaaminen

Vastaranta kirjoittaa tutkimuksessaan aidosta kohtaamisesta sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä Tyttöjen Talolla. Talolla on ajatus tyttöjen kohtaamisesta kokonaisvaltaisesti. Jokainen talon työntekijä ja tyttö on erilainen ja toimii siis oman elämänsä asiantuntijana. Tyttöjen tullessa Talolle heistä ei kerätä esitietoja vaan he itse kertovat itsestään. Aidolla kohtaamisella työntekijät saavuttavat luottamuksen ja keskustelua, jolla he saavat tietoa tytöistä. Läsnäolo ja kohdatuksi tuleminen ei kuitenkaan aina vaadi syvällistä keskustelua. Luonteva yhdessäolo ja tyttöjen yhdistäminen saavutetaan myös yhdessä tekemällä ja toimimalla. Aito kohtaaminen vaatii työntekijältä panostamista ja usein sitä ei voi tehdä ilman, että antaa myös jotain itsestään. Työntekijä voi ohjata tyttöä tekemään itselle sopivia ratkaisuja, mutta hän ei saa olettaa tietävänsä paremmin kuin tyttö itse. (Vastaranta, 2008)

Toimintaterapiassa aito kohtaaminen on toimintaterapeuttisen vuorovaikutussuhteen luomista (ks 6.2.2 Terapeuttisen vuorovaikutuksen osaaminen) ja asiakaslähtöisyyttä (ks. 6.2.3 Asiakaslähtöinen toimintaterapiaprosessiosaaminen). Revon tutkimustuloksissa nuoruusikäinen toimintaterapian asiakas määrittelee, mitä pitää tehdä. Sen mitä keinoja toimintaterapeutti käyttää nuoren tarpeisiin vastaamiseen, määrittelevät toimintaterapeutin henkilökohtaiset ominaisuudet ja ammattitaito toimintaterapeutina. Yhteistyösuhde nuoren kanssa luodaan yhdistämällä keskustelua ja toimintaa. Nuorisopsykiatriassa terapeuttisen minän tunteminen ja itsen tietoinen käyttäminen niin toiminnallisten menetelmien mahdollistajana kuin nuoren kuuntelijana on toimintaterapeutin edellytys. (Repo, 2011)

9.2.3 Ryhmätoiminta

Erityisosaamiseen asiakaslähtöisessä toimintaterapiaprosessiosaamisessa kuuluu niin yksilö- kuin ryhmätoiminnan toteuttaminen. (ks. 6.2.3 Asiakaslähtöinen toimintaterapiaprosessiosaaminen) Tyttöjen Taloilla toteutettavan sukupuolisensitiivisen tyttötyön toimintamuotoihin kuuluu avoin toiminta, harraste- ja vuorovaikutteiset tyttö -ryhmät sekä yksilötoiminta. Tytöt voivat myös vaikuttaa Taloilla järjestettävään toimintaan. (Tyttötyö) Avoin toiminta ja erilaiset ryhmät vaativat ohjaajalta ryhmäprosessin osaamista. (Vastaranta, 2008)

Nuorta voidaan tukea yksilöllisessä kasvussa mahdollistamalla terapeutin toiminta ryhmässä. (Harra & Pohjonen, 2003) Grekin tutkimuksessa haastateltavat toivat esille toimintaterapeutin näkemyksen nuorten arjen lähelle tuomiseksi, toimintaterapeutin työskennellessä työparina toisen ohjaajan kanssa harrastusryhmissä. Grek korosti myös nuorten ryhmien käyttöä vertaistuen mahdollistamiseksi. (Grek, 2008)

Nuorisopsykiatriassa ryhmät toteutetaan siten, että ohjaaja kuulostelee nuorten tarpeita, vointia sekä toiveita ja ryhmät vastaavat nuorten kulloistakin tarvetta ja sitoutumisen astetta. Nuorisopsykiatriassa ryhmien ohjaaminen kuuluu toimintaterapeutin erityisosaamisen alueisiin. Ryhmät voivat olla joko arviointi- tai terapiaryhmiä ja sisällöltään ne ovat hyvin monimuotoisia. Revon tutkimuksen mukaan toimintaterapiaryhmälle ominaista on ryhmäterapeutin struktuurin arvostaminen ja psykososiaalisiin taitoihin huomion kiinnittäminen. Nuoret osallistuvat ryhmien suunnitteluun ja ryhmässä käytetään toiminnallisia menetelmiä. Ryhmän ohjaajalta odotetaan joustavuutta ryhmien suunnittelun toteuttamisessa. Ohjaajan täytyy myös osata säädellä omaa toimintaansa. (Repo, 2011)

10. Pohdinta

Tyttöjen Taloilla tehtävä sukupuolisensitiivinen tyttötyö kuuluu Suomessa ennaltaehkäisevään nuorisotyöhön. Aihe on erittäin ajankohtainen Suomessa. Useammin kuulee puhuttavan nuorten syrjäytymisestä johtuen joko maahanmuuton, vanhempien päihde- tai mielenterveysongelmien tai köyhyyden aiheuttamien tuntemuksien takia. Ennalta ehkäisy on nuorten kannalta paras vaihtoehto ja pitkällä aika välillä se on myös taloudellisesti edullinen ratkaisu kunnille. (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, 2012) Julkisen puolen lisäksi kolmas sektori on tärkeä ennaltaehkäisevän nuorisotyön tuottaja, johon myös sukupuolisensitiivinen tyttötyö kuuluu.

Opinnäytetyön tekeminen toimintaterapian mahdollisuuksista ja toimintaterapeutin erityisosaamisesta sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä oli melko haastavaa. Aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä on tehty useita, mutta ne käsittelevät Tyttöjen Taloilla järjestettäviä ryhmiä ja toiminnallisia menetelmiä. Toimintaterapeutin erityisosaamista itse tyttötyössä ei ole aikaisemmin Suomessa tutkittu, mikä teki kirjallisuuskatsauksen materiaalin löytämisestä vaikeaa. Suomessa tehtävä sukupuolisensitiivinen tyttötyö on myös niin ainutlaatuista maailmassa, ettei kansainvälisiä lähteitä löytynyt. Tutkimusten vähäinen määrä vaikuttaa tutkimustulosten luotettavuuteen. Katsauksessa käytetyt materiaalit olivat kuitenkin melko tuoreita.

Opinnäytetyössä kuvataan toimintaterapeutin erityisosaamisen alueita ja mahdollisuuksia Suomessa tehtävässä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Menetelmänä on käytetty integroivaa kirjallisuuskatsausta ja lukijan tulee muistaa, että työ käsittelee vain siinä esiteltyjä julkaisuja ja keskittyy vain Suomessa tehtävään sukupuolisensitiiviseen tyttötyöhön.

Opinnäytetyön kirjallisuuskatsaukselle esitettyihin tutkimuskysymyksiin ei kirjallisuudesta löytynyt suoria vastauksia. Jos materiaalin vähyys olisi ollut tiedossa ennen opinnäytetyön aloittamista, olisin muotoillut tutkimuskysymykset uudelleen. Integroivan kirjallisuuskatsaus menetelmän tavoin katsauksessa on kerätty tietoa opinnäytetyön aihealueesta ja tehty johtopäätöksiä löydettyjä materiaaleja punniten. Tuloksena on yleisluontoinen yhteenveto yksittäisistä tutkimuksista, jotka käsittelevät joko toimintaterapeutin erityisosaamista nuorten parissa tehtävästä työstä tai sukupuolisensitiivisestä tyttötyöstä.

Kirjallisuuskatsauksen tuloksista nousee esille toimintaterapeutin mahdollisuus työskennellä osana moniammattillista työryhmää sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Toimintaterapeuttien tulisi tuoda omaa osaamistaan esille ja luoda työskentely mahdollisuuksia myös terveydenhuollon ulkopuolelle. Tuloksissa tuotiin myös esille toimintaterapeutin erityisosaamisen alueita ja niiden mahdollisuuksia sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Näitä alueita olivat toiminnan terapeutin käyttäminen, aito kohtaaminen ja ryhmätoiminta. Työskentely mahdollisuuden ja erityisosaamisen alueiden lisäksi sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä työskentelevän toimintaterapeutin täytyy ymmärtää naistietoisuutta ja sukupuolisensitiivisiä menetelmiä sekä aidosti sitoutua sukupuolisensitiivisenä ohjaajana toimimiseen.

Kirjallisuudesta ei löytynyt kiistattomia vastauksia miksi juuri toimintaterapeutin tulisi työskennellä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä mutta tulokset antavat perspektiiviä miksi siitä olisi hyötyä. Opinnäytetyössä muodostetusta kuvasta voi syntyä jatkotutkimusaiheita. Aihetta voisi lähteä tutkimaan käyttämällä toimintaterapian menetelmiä Tyttöjen Taloissa tai Ilona tuvassa järjestettävässä sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Jos

toimintaterapeuteille syntyy joko työskentely tai harjoittelumahdollisuuksia voisi aiheuttaa tutkia muun henkilökunnan näkökulmasta ja pohtia mitä uutta toimintaterapeutit voivat tuoda sukupuolisensitiiviseen tyttötyöhön.

Opinnäytetyön tulokset osoittavat työn yhteistyökumppanille ja toimintaterapeuteille toimintaterapian mahdollisuudet sukupuolisensitiivisessä tyttötyössä. Työ selkeyttää toimintaterapeutin erityisosaamista kyseisellä alueella verrattuna toimintaterapeuttien yleisiin kompetensseihin. Opinnäytetyössä tuodaan esille toimintaterapeutin erityisosaaminen ja sen käyttäminen osana moniammatillista sukupuolisensitiivisen tyttötyön työryhmää.

11. Lähteet

- Anttonen, E. 2006 Sukupuolisensitiivisyys kansalaistoiminnassa ja nuorisotyössä. Helsinki: Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisuja.
- Eischer H., Tuppurainen J. 2011. Tyttöjen Talo on kuin avoin koti. 2. painos. Helsinki: Painokurki oy
- Eischer H., Mulari H., Uusitalo-Herttua M. ym. Tyttötyön kansio. 2012. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto ry
- Finlex. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559, 5 §. www.finlex.fi Viitattu 27.10.2012
- Flinkman M., Salanterä S. 2007. Integroitu katsaus – eri metodeilla tehdyn tutkimuksen yhdistäminen katsauksessa. Julkaisussa: Axelin A., Johansson K., Stolt M., Ääri R. Systemaattinen kirjallisuuskatsaus ja sen tekeminen. Turun Yliopisto, Hoitotieteen laitoksen julkaisuja. Tutkimuksia ja raportteja, A:51/2007.
- Fromholtz M. 2010. Leiskua tulemme pyhä, suo lämpöä siskopiiriin! Partiotyttönä Suomessa 1925-1939. Pro-gradu työn abstrakti. Helsingin yliopisto, Poliittikan ja talouden tutkimuksen laitos. Yhteiskuntahistoria. Viitattu 18.10.2012. <https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/17222/abstract-fin.pdf?sequence=1>
- Grek, K. 2008. Terveyden edistämisen asiantuntijoiden, toimintaterapeuttien ja nuorten käsityksiä terveyden edistämisestä: toiminnallinen näkökulma. Toimintaterapian Pro-gradu tutkielma. Jyväskylän yliopisto: Terveydentieteiden laitos.
- Halkosalmi H., Muona T., Repo T., Rättö R. 2011 Tartutaan toimeen eikä vain ihmetellä. Toimintaterapeutin työnkuva, mikä se on? Suomen toimintaterapeuttiliitto ry:n jäsenlehti, 1/2011.
- Harra T. Pohjonen T. 2003. Toiminnan terapeuttisuus. Julkaisussa: Linnossuo O., Pohjonen T., Harra T., Penttinen A., Hautala T., Parantainen A.,m Kiviranta K., Palola L., Lyytinen P., Ström M. 2003. Sosiaalinen ja toiminnallisterapeuttinen työ nuorten kanssa. Turun ammattikorkeakoulun oppimateriaaleja 4. Turku.
- Harra T., Salminen A. 2005. Toimintaterapia tänään ja huomenna. Teoksessa

Mistä TOI on tullut? Suomalaisen toimintaterapian historia. Helsinki: Edita Prima Oy

Hautala T., Hämäläinen T., Mäkelä L., Rusi-Pyykönen M. 2011. Toiminnan voimaa Toimintaterapia käytännössä. 1.painos. Helsinki: Edita

Historia, Tyttötyö. Suomen Lottaperinneliitto ry:n internetsivut, Tietoa liitosta. Viitattu 9.10.2012

<http://www.suomenlottaperinneliitto.fi/tietoa/tyttotyö.php>

Honkasalo V. 2011. Tyttöjen kesken. Monikulttuurisuus ja sukupuolten tasa-arvo nuorisotyössä. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 109. Helsinki: Unigrafia.

Ilona-tupa. Tietoa Ilona-tuvasta ja sen toiminnasta. Oiva ja Ilona hankkeen internetsivut. Viitattu 7.10.2012

www.oiva-ilona.fi

Jyväskylä. Jyväskylän setlementin internetsivut. Viitattu 12.10.2012.

<http://www.jyvala.fi/>

Launiainen H., Lintuja L. Toimintaterapia ja toimintaterapeutit. 2003. Julkaisussa Aralinna V., Harra T., Holma T., Kanto-Ronkanen A., Kara H., Korkiatupa R., Launiainen H., Lintula L., Pihlava J. 2003. Toimintaterapianimikkeistö. 1. painos. Helsinki: Kuntatalon paino.

Mulari H., Siljamäki K. 2012. Tyttötyön ytimessä. Julkaisussa Tyttötyön kansio. Helsinki: Suomen Setlementtiliitto ry.

Nuorten naisten kristillisen yhdistyksen internetsivut. Viitattu 12.10.2012.

<http://www.ywca.fi/>

Oiva ja Ilona –hankkeen internetsivut. Setlementti Jyväskylä. Viitattu 7.10.2012

<http://www.oiva-ilona.fi/>

Partio Arkisto internetsivut. Mitä partio on: Historiaa. Viitattu 18.10.2012.

<http://arkisto.partio.fi/Suomeksi/Lyhyesti/Mita-partio-on/Historiaa>

Punnonen V. 2008. Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Julkaisussa Hoikkala T., Sell A. Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura julkaisuja 76. Helsinki: Hakapaino Oy.

Puolakka S., 2012. Opinnäytetyön yhteistyö. Sähköpostikeskustelut ajalla

19.9.-

Repo, T. 2011. Mitä TOI tekee nuorisopsykiatriassa? Toimintaterapeutin työn sisältö ja erityisosaamisen alueet. Pro gradu-tutkielma. Jyväskylän yliopisto, Terveystieteiden laitos. Toimintaterapia.

Salminen, A. 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Vaasa: Vaasan Yliopiston julkaisuja. Luettu 20.9.2012.

http://www.uwasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-349-3.pdf

Setlementti. Setlementtiliiton internet sivut. Viitattu 18.10.2012

<http://www.setlementti.fi/>

Suomen Partiolaisten internetsivut. Viitattu 14.11.2012.

www.partio.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen internetsivut. Ajankohtaista, tiedotteet, THL ja OPL tiedottavat: Nuorten syrjäytyminen voidaan ehkäistä. 14.8.2012. Viitattu 10.11.2012.

http://www.thl.fi/fi_FI/web/fi/tiedote?id=30529

Terveysalan ammattikorkeakoulutus 2005-työryhmä. 2006.

Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet.

Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24. Viitattu 7.11.2012

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf?lang=fi>

Tietoa hankkeesta, Sukupuolisensitiivisen nuorisotoiminnan kehittäminen.

Julkaistu 12.7.2012. Oiva ja Ilona –hankkeen internetsivut. Viitattu 7.10.2012

<http://www.oiva-ilona.fi/index.php/oiva-ja-ilona-hanke/82-tietoa-hankkeesta>

Toimintaterapia. Toimintaterapeuttiliiton internetsivut. Viitattu 27.10.2012.

<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/toimintaterapia.html>

Toimintaterapian koulutusohjelma. 2009. Opetussuunnitelma sekä opinnot ja niiden tuottamat pätevyudet. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 29.10.2012. www.jamk.fi Opinto-opas AMK- tutkinto, koulutusohjelmat ja opetussuunnitelmat, opetussuunnitelmat ja opintojaksokuvaukset, toimintaterapian koulutusohjelma.

Toimintaterapeuttien ammattieettiset ohjeet. 2011. Toimintaterapeuttiliitto.

Viitattu 8.11.2012

<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/images/stories/ammattieettisetohjeet2011.pdf>

Toimintaterapeuttien maailmanliitto (WFOT) 2004. Toimintaterapian määritelmä. Viitattu 7.11.2012.

<http://www.toimintaterapeuttiliitto.fi/images/stories/maaritelma.pdf>

Toivanen I. 1998. Raakel Ali-Melkkilän julkaisussa Lotat Suomen itsenäisyyden vaiheissa. Viitattu 12.10.2012.

<http://www.suomenlottaperinneliitto.fi/lottasvard/tauko.php>

Tyttötyö. Sukupuolisensitiivisen tyttötyön sivusto. Suomen settlementiliitto ry:n tyttötyön internetsivut. Viitattu 12.10.2012

<http://www.setlementti.fi/tyttotyö>

Tyttötyön verkosto-hanke esite. Suomen Settlementiliitto ry.

Vastaranta J. 2008. Sukupuolisensitiivinen tyttötyö Tyttöjen Talolla. Pro gradu. Helsingin yliopisto, Yhteiskuntapolitiikan laitos. Sosiaalityö.

Whittemore R., Knalf K. 2005. The integrated review: updated methodology. *Journal of Advanced Nursing* 52(5), 546-553.